

Kuluttajien osallistaminen ruokapakkauksien käyttöön ja lajitteluun

Pilotointiyhteistyö yhdessä Tampereen Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden, Campusravitan ja Pyrollin kanssa

Ginstia Haatainen

Sanni Joukainen

Nina Kukkasniemi

RAPORTTI (TP 2)

Huhtikuu 2022

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Ruokaa Kotiin Kestävästi ja Älykkäästi (RUOKO) -hanke

HAATAINEN, GINSTIA, JOUKAINEN, SANNI & KUKKASMIENI, NINA:
Kuluttajien osallistaminen ruokapakkauksien käyttöön ja lajitteluun
Pilotointiyhteistyö yhdessä Tampereen Ammattikorkeakoulun opiskelijoiden,
Campusravitan ja Pyrollin kanssa

Raportti 23 sivua, joista liitteitä 6 sivua
Huhtikuu 2022

Asiasanat: pilotti, ruokailukokemus, noutoruoka, lajittelu, informaatio,
pakkausratkaisu

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	PILOTOINNIN TOTEUTUSTAPA	5
	2.1 Menetelmä ja materiaalit	5
	2.2 Pilotoinnin järjestelyt	6
3	PILOTOINTITYÖPAJAN TULOKSET	8
	3.1 Ruokailukokemus testipakkauksesta	8
	3.2 Lajitteluinformaation kehitysideat	13
4	POHDINTA	15
	4.1 Pakkausratkaisun pilotointi.....	15
	4.2 Kuluttajan sitouttaminen lajitteluun -työpaja.....	15
	LIITTEET	16
	Liite 1. Pilotointityöpaja 1, kyselytutkimuksen lomake.....	17

1 JOHDANTO

Tämä raportti on yhteenveto ensimmäisestä pilotointityöpajasta, joka on suoritettu osana työpaketti 2 (TP2) kuuluvasta neljän pilotin sarjasta (Q1-Q4/2022). RUOKO-hankkeen ensimmäinen pilotointityöpaja toteutettiin 22.2.-24.2.2022 välisenä aikana. Pilotointiin osallistui 54 Tampereen ammattikorkeakoulun (TAMK) Biotuotetekniikan koulutusohjelman ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa. Pilotti toteutettiin yhteistyössä noutoruoan osalta Campusravita Oy:n ja pakkauksen osalta Pyroll Pakkaukset Group Oy:n kanssa.

RUOKO-hankkeen tavoitteena on laajalla yritys yhteistyöllä kehittää take away -ruokapakkauksille ympäristöystävällisiä pakkausmateriaaleja ja uusia kierrätysratkaisuja. Hankkeen rahoitus tulee Euroopan aluekehitysrahastosta (EAKR) 2014–2020 (Kestävää kasvua ja työtä 2014–2020, Suomen rakennerahasto-ohjelma). Kestävän pakkausratkaisun pilotoinneissa noudatettiin kaavaa rakennamittaa-opi, mikä mahdollistaa nopean syklin pakkausratkaisun kehityksessä ja vähentää riskiä tarpeettomasta kehitystyöstä. Tavoitteena on tuottaa kuluttajalle arvoa ja vähentää pakkausratkaisun ympäristökuormaa, sekä tukea kestävää liiketoimintaa.

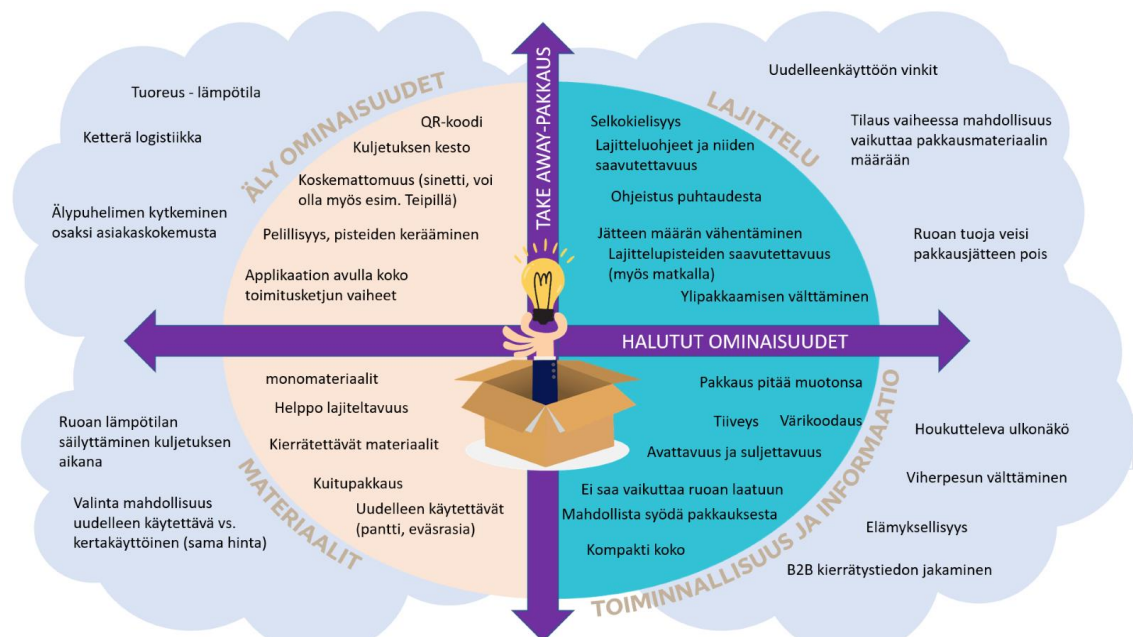
Raportti esittelee pilotointityöpajojen tuloksia. Luvussa kaksi esitellään pilotoinnin toteutustapa. Luvussa kolme esitellään pilotointityöpajan tulokset ruokailukokemuksesta testipakkauksesta ja lajitteluinformaation kehitysideoista. Luku neljä kokoaa yhteen kyselytutkimuksen ja innovointityöpajan tulokset ja johtopäätökset.

2 PILOTOINNIN TOTEUTUSTAPA

Tässä osioissa esitellään pilotointityöpajan toteutustapa. 54 TAMK:n Biotuotetekniikan ensimmäisen vuosikurssin opiskelijaa lounastivat pilotoitavasta pakkauksesta, vastasivat kyselyyn ja ideoivat informatiivisia tapoja sitouttaa kuluttajaa take away -pakkausten lajitteluun. Opiskelijat toimivat kymmenessä tiimissä.

2.1 Menetelmä ja materiaalit

Pilotointityöpajassa noudatettiin rakenna-mittaa-opei-sykliä. Ensimmäisessä vaiheessa pilottiin valittiin pakkausratkaisu TP1 taustaselvitysten pohjalta, toisessa vaiheessa mitattiin pakkauksen soveltuvuutta ja ruokailukokemusta kyselylomakkeen (liite 1) avulla. Kyselylomake laadittiin yhteistyössä hanketiimin kanssa ja se sisälsi määrällisiä kysymyksiä asteikolla 1–10 sekä laadullisia avoimia kysymyksiä ruokailukokemukseen liittyen. Kyselyn tarkoituksena oli selvittää, kuinka hyvin valittu pakkaus soveltuu RUOKO-toimintamalliin käyttäjälähtöisten ominaisuuksien näkökulmasta, sekä selvittää kehityskohteet. Kyselylomake oli saatavilla e-lomakkeena välittömästi testitilanteen jälkeen, joten välitön palaute saatiin kerättyä suoraan testitilanteen yhteydessä.

Kuva 1. Take away -pakkausratkaisun halutut ominaisuudet

Kolmannessa vaiheessa take away-pakkausratkaisun käyttökokemuksen perusteella, työpajaosuudessa, pilottiin osallistuneet opiskelijat ideoivat informatiivisia tapoja sitouttaa kuluttaja lajittelemaan take away -pakkaukset. Ideat kerättiin prosessia noudattaen: ymmärryksen muodostaminen, ideointi, priorisointi, prototyyppi, testaus, esitys. Pilotointityöpajaan osallistujat saivat RUOKO-hankkeen kautta taustatietoa TP1 innovointityöpajan ja kuluttajakyselyn ”Minä take away -ruokapakkausten kuluttajana” tuloksista sekä pakkaustrendeistä ymmärryksen muodostamiseksi. Taustatieto yhdessä pilotointitilaisuuden kanssa tarjosi lähtökohdat ideoinnille. Ideointi ja priorisointivaiheessa opiskelijoille tarjottiin innovoinnin työkaluja prosessin tukemiseksi, joiden avulla opiskelijat rakensivat prototyypin ja esittelivät sen perusteluineen RUOKO-hankkeen tiimille.

2.2 Pilotoinnin järjestelyt

Työpajaan saatiin Pyroll Pakkaukset Group Oy:n taivekartongista valmistettu polyeetenipäälylystetty kierrätettävä pakkausratkaisu. Ratkaisu valikoitui pilotoitavaksi pakkausratkaisuksi TP1 taustaselvitysten ja RUOKO-toimintamallissa tavoiteltujen ominaisuuksien ansiosta. Pakkaus täytti ensisijaiset kriteerit, jotka olivat kierrätettävä ja elintarviketurvallinen. Pilotoitavan pakkausratkaisun valinnassa kiinnitettiin huomiota TP1 selvitysten perusteella toiminnallisiin kriittiseksi luokiteltuihin ominaisuuksiin: ei vuotoja pakkauksessa, helppo avata ja sulkea, pakkaus pitää muotonsa, helposti lajiteltavissa, ei ylipakkaamista, ruoan voi nauttia pakkauksesta. Arvioinnissa katsottiin, että pakkaus täyttää ominaisuudet suurelta osin.

Pilotointityöpajaan valittiin painamaton pakkaus. Valinnan perusteena voidaan esittää tarve saada tietoa tunnistavatko kuluttajat pakkausmateriaalit, osataanko pakkaus lajitella, sekä mielletäänkö pakkaus lajiteltavaksi ja ympäristöystävälliseksi.

Pilotointityöpajaan liittyvä lounasruokailu järjestettiin yhteistyössä TAMK:n Kaupin kampuksella sijaitsevan Campuravita Oy:n ravintolan kanssa. Ravintolaan toimitettiin ennalta pakkaukset, joita pilotissa testattiin. Ruokailutilanteessa pilotointiin osallistuvat opiskelijat pakkasivat lounasruoan itse suoraan ravintolan linjastolta ennalta määriteltyyn pakkaukseen, sulkiivat pakkauksen ja kuljettivat lounaan kävellen rappusia pitkin tai hissillä kulkien. Take away -lounasruokailu tapahtui Kaupin kampuksen tiloissa. Lounasruoan pakkaamisen jälkeen ruoka oli keskimäärin 3,6 minuuttia pakkauksessa ennen ruokailun aloittamista ja lisäsuojaa kuljetuksen ajaksi pakkaukselle ei tarvittu. Kuva 1 esittää lounasruoan pakkaamista linjastolla ja valmista annosta.

KUVA 1. Lounasruoan pakkaaminen take away -pakkaukseen.

3 PILOTOINTITYÖPAJAN TULOKSET

Pilotointityöpajan tulokset sisältävät ruokailukokemuksen tulokset testipakkauksesta, sekä työpaja osuuden ideoinnit kuluttajan sitouttamiseksi take away -pakkausten lajitteluun. Pakkausratkaisua on arvioitu asteikolla 1-10, työpajan tulokset on ryhmitelty teknisen toteutuksen, käyttäytymiseen vaikuttamisen ja toimintatapojen mukaisiin ryhmiin.

3.1 Ruokailukokemus testipakkauksesta

Ruokailukokemusta testipakkauksesta arvioitiin asteikolla 1–10 pilotointiin osallistuvien opiskelijoiden toimesta. Vastauksista laskettiin keskiarvot, minimi- ja maksimiarvot sekä keskihajonnat, kokonaiskuvan luomiseksi.

Taulukossa 1 on esitetty pilotointikyselylomakkeen kysymykset ja vastaukset asteikolla 1–10 luokiteltuina korkeimman arvon saaneesta matalimpaan (taulukko 1). Pakkauksen tiiviys sai parhaat pisteet (ka. 8,7). Vastausten perusteella pakkaukseen liittyvistä käyttäjäkokemuksista ruokailu pakkauksesta (ka. 4,1) ja pakkauksen sulkeminen (ka. 5,2) koettiin hieman hankalaksi, muut pakkauksen toiminnallisuuteen kysytyt ominaisuudet arvoitettiin asteikolla 1–10, keskiarvolla 6 tai paremmin. Työpajaan valittiin painamaton pakkaus, jotta saatiin tietoa, koetaanko pakkaus ympäristöystävälliseksi (ka. 7,6), tunnistetaanko materiaali (ka. 4,9) ja osataanko pakkaus lajitella (6,2). Pientä epävarmuutta lajittelutietämyksen ja materiaalin suhteen esiintyi.

TAULUKKO 1: Ruokailukokemus testipakkauksesta arvoitettuna ominaisuuksien mukaiseen järjestykseen asteikolla 1–10.

Kysymys (asteikko 0–10) n=54 vastaajaa	keskiarvo	min	max	Keskihajonta
Pysyikö ruoka pakkauksen sisällä? (Ei vuotoja)	8,7	4	10	1,2
Koitko pakkausmateriaalin ympäristöystävälliseksi?	7,6	4	10	1,4
Oliko pakkaus helppo avata?	7,6	0	10	1,7
Oliko ruoka helppo pakata pakkaukseen?	7,4	3	10	1,4
Ensivaikutelma pakkauksesta viesti ympäristöystävällisyydestä ja lajiteltavasta pakkauksesta	7,2	2	10	1,5
Onnistuiko pakkauksen uudelleen sulkeminen, jos sille oli tarvetta? (jos ei ollut tarvetta, jätä vastaamatta)	7,1	2	10	2,0
Oliko pakkaus käyttäjän näkökulmasta soveltuva valitsemasi ruokavaihtoehdon pakkaamiseen?	6,9	2	10	1,7
Kuinka hyvin pakkaus soveltuviin kuljettamiseen?	6,8	3	10	1,9
Oliko pakkaus mielestäsi sopivan kokoinen lounasruoalle?	6,6	2	10	1,9
Tuntuiko pakkaus sopivan jämkältä käyttötarkoitukseensa?	6,5	0	10	1,8
Täyttikö pilotoitu pakkaus vaatimuksesi lajiteltavuuden helpouden ja ympäristöystävällisyyden näkökulmasta?	6,2	2	10	1,6
Osasitko tai olisitko osannut lajitella kyseisen pakkauksen?	6,2	0	10	2,4
Söisitkö uudelleen samanlaisesta pakkauksesta take away -ruokaa?	5,7	0	10	2,2
Oliko pakkaus helposti suljettavissa	5,2	0	10	2,2
Selvisikö mitä materiaalia pakkaus on?	4,9	0	10	2,5
Oliko aterian osat sekoittuneet keskenään?	4,8	0	10	2,6
Jos söit pakkauksesta, oliko ruoka miellyttävä ja helppo syödä pakkauksesta?	4,1	0	10	2,0
Ohjasiko pakkaus itsessään lajittelemaan?	3,1	0	10	2,9

Pilotointiin osallistuvilta henkilöiltä kysyttiin tarkentavia kysymyksiä liittyen ruokailukokemukseen take away -pakkauksesta. Osallistujia pyydettiin kuvailemaan ruokailukokemusta take away -pakkauksesta. Mielenpitoiset ruokailukokemuksesta jakautuivat osallistujien kesken, osa opiskelijoista piti ruokailukokemusta tavannaista lounasta parempana ja osa taas hankalana. Opiskelijat kuvailivat kokemuksiaan muun muassa seuraavalla tavalla:

”Söin pakkauksesta, se onnistui erittäin näppärästi.”

”Söin ruoan suoraan pakkauksesta, ruokailukokemus oli kokonaisuudessaan hyvä.”

”Söin ruoan pakkauksesta, oli haastavaa koska pakkauksessa oli pitkät siivekkeet joka puolella, jotka olivat sotkeutuneet ruokaan.”

”Söin pakkauksesta. Kannen kiinnitysläpät olivat tiellä syömisen aikana, joten revin ne pois.”

Pilottiin osallistuvat henkilöt vertailivat kokemuksiaan take away -pakkauksesta syödyn aterian ja tavanomaisen lounasaterian välillä. Tavanomaisesti ruokailu tapahtuu lounasravintolassa, jossa käytössä ovat tarjottimien lisäksi, lasit, aterimet ja lautaset. Muutamia suorina lainauksia opiskelijoiden vastauksista:

”Take away -aterian syöminen oli ehkä hieman epäkäytännöllisempää, mutta suhteellisen helppoa kuitenkin.”

”Take away -rasiassa ateria oli helppo kuljettaa, ruokailukokemus ei mielestäni juurikaan eronnut lautaselta syömisestä.”

”Take away -astian käyttö vähentää ruoan monipuolisuutta. Samaan astiaan ei tee mieli laittaa salaattia ja pääruokaa.”

”Oli mukavampi syödä luokassa, kun oli rauhallisempaa.”

Pilottiin osallistuneilta opiskelijoilta kysyttiin, kuinka he lajittelisivat kyseisen pakkauksen, lajittelivatko he pakkauksen ja osaisivatko he lajitella kyseisen pakkauksen. Opiskelijoiden vastauksissa esiintyi hajontaa ja pakkaus joko lajiteltiin tai lajiteltaisiin sekajätteeseen, biojätteeseen, kartonginkeräykseen, myös ohjeita lajitteluun liittyen kaivattiin. Vastajaat luonnehtivat valintojaan esimerkiksi seuraavalla tavalla:

”Vaikea sanoa, koska pakkauksessa ei ollut lajitteluohjeita tai merkkejä. Laittaisin kartonkiroskikseen.”

”Pakkauksesta puuttui lajitteluohje, lisäksi koulussa ei ole hyviä lajittelu-mahdollisuuksia, joten paketti päätyi sekajätteeseen.”

”Sekajätteeseen varmuuden vuoksi.”

”Lajittelin sen biojätteeseen, koska koulun servietit lajitellaan niin myös.”

”Lajittelupisteitä luokan lähellä ei ollut. Olisin lajitellut paketin kartonkikierrätykseen, mutta huomasin, että siihen saa laittaa vain puhdasta kartonkia.”

Pilottiin osallistuneilta opiskelijoilta kysyttiin ajatuksia pakkauksen lajitteluun liittyen. Vastauksissa esiintyi epävarmuutta, kuinka pakkaus tulisi lajitella ja mitä pakkaukselle tulisi tehdä ennen lajittelua. He vastasivat muun muassa seuraavasti:

”Luultavasti se on väärin lajiteltu.”

”Matalampi ja laajempi pakkaus olisi ehkä helpompi lajitella. Kastikkeella likaantunutta pakkausta ei mielellään lyttää pieneen tilaan meneväksi, joten se vie nyt ison tilan keräyslaatikossa.”

”mitenköhän likaiset pahvit lajitellaan, eli siis onko kyseessä kuivajätettä vai pahvijätettä?”

”Miten kartonkiset ruokapakkaukset tulee kierrättää, jos se sisältää ruuantähteitä?”

Pilottiin osallistuneilta kysyttiin kysymys ”Mikä on pakkauksen lajiteltavuuden helppouden ja ympäristöystävällisyyden merkitys sinulle kuluttajana yleisellä tasolla? (asiakaskokemukseen liittyen)” Osalle vastaajista lajittelun merkitys on

suuri ja toisille taas merkitykseton. Opiskelijat vastasivat esimerkiksi seuraavalla tavalla:

”Vähemmän jätettä lajiteltavaksi, pakkauksen ja ruuan voi laittaa samaan jätteeseen.”

”Lajittelen parhaani mukaan ja selkeät lajiteltavat pakkaukset ovat hyödyllisiä.”

”Hyvin merkityksellinen ja pakkaus toteutti omat ympäristö- ja lajitteluväitteeni.”

”Helppo kierrätettävyys on vaan yksinkertaisesti tärkeintä.”

”Ei hirveämmin kiinnosta mutta arvostan, jos edes koitetaan.”

Kuinka parantaisit kyseistä pakkausratkaisua ja pakkauksen käyttökokemukseen vaikuttavista tekijöistä kysyttäessä pilottiin osallistuneiden opiskelijoiden näkemykset liittyivät lähinnä pakkauksesta syömiseen ja lajitteluohjeisiin. Suorat lainaukset kuvaavat opiskelijoiden näkemyksiä:

”Reunojen muotoilu uudestaan, kenties irrotettavat reunat, katkoviivalla?”

”Pakkauksen läpät häiritsivät ja vaikeuttivat syömistä. Kehittäisin siis erillisen kokonaan irrotettavan kannen. Jos pakkaus on täynnä ruokaa ja se pitää sulkea, sormet likaantuvat pakkausta suljettaessa. Pakkauksen sulkemista pitäisi kehittää.”

”Ohjeistus pakkauksen oikeanlaisesta sulkemisesta sekä kierrätyksestä olisi tarpeen. Mikäli pakkauksen sulkee laittamalla läpät yläkautta, tulee pakkauksesta sotkuinen kastikekatapultti.”

”Eri lokerot kylmille ja lämpimille ruoille, paksumpi pakkausmateriaali ja helpommin suljettava kansi.”

3.2 Lajitteluinformaation kehitysideat

Pilotointiruokailun jälkeen opiskelijat ideoivat kehitysehdotuksia lajitteluinformaatioon liittyen. Työpaja osuudessa hyödynnettiin ruokailukokemuksesta kerättyä taustatietoa ja pilottiin osallistuvilla opiskelijoilla myös jaettiin kehitysehdotukset, jotka ovat esitetty taulukossa 2.

Kehitysehdotukset jakautuivat teknisen toteutukseen liittyviin ideoihin, käyttäytymismalleihin vaikuttamiseen sekä standardoitujen toimintatapojen luomiseen. Teknisen toteutuksen osalta pakkauksen painatusteknisiin asioihin liittyivät pakkauksen kohokuviointi, QR-koodien painaminen eri tarkoituksiin esimerkiksi lajitteluohjeisiin, sisäpuoliseen painatukseen sekä pakkauksen väriin ja sitä kautta lajittelun tehostamiseen. Myös pistekirjoitus mainittiin useampien ryhmien toimesta.

Käyttäytymiseen vaikuttamisen kautta esillä olivat kehitysideat kuten tunteisiin vetoavat kuvat/tekstit, lajittelufaktat sekä selkokielliset ohjeet, kuvitushahmot sekä #-sloganit lajittelun puolesta, pakkauksen esittämä kysymys lajitteluaktiivisuuden liittyen, sekä vaiheittain etenevä joko kuvallinen tai sanallinen ohjeistus.

Toimintavoista kehitysehdotuksena mainittiin kansainväliset standardoidut merkijärjestelmät, lajittelu ohjeiden vastaavuus lajitteluastioiden värikoodausta, pakkausten pantillisuus sekä ravintolan vastuu asiakkaiden ohjeistamisesta oikeaan lajittelutapaan.

Pilotointityöpajan lopussa keskustelutilaisuudessa nostettiin esille pohdintoja, saadaanko samoilla keinoilla tavoitettua ja sitoutettua eri ryhmät lajittelemaan take away -pakkauksensa. Toisin sanoen tulisi miettiä keitä take away -pakkauksia käyttäviin kohderyhmiin kuuluu ja kuinka heidän käyttäytymismalliinsa voidaan vaikuttaa.

TAULUKKO 2: Pilotointityöpajan lajitteluinformaation kehitysideat

Tekniseen toteutukseen liittyvät ideat	Käyttämiseen vaikuttaminen	Toimintatavat
Kohokuviointi (preeglaus)	Tunteisiin vetoavat tekstit/kuvat pakkauksessa	Kansainvälinen standardoitu merkkijärjestelmä
QR-koodit eri tarkoituksiin	QR-koodi esim. kartta, josta näkee lähimmän lajitteluastian, lajitteluohjeet	lajitteluastioiden värikoodaus vastaamaan lajitteluohjetta
Pistekirjoitus	Lajittelufaktat painettuna pakkaukseen, Selkokieli-syys, ohjeistus puhtaudesta	Kierrätys ja tietoisuus osana kasvatusta. Kampanjat lajittelun puolesta.
Painatus pakkausmateriaalin taustalle (sisäpinnalle, näkyy ruokaillessa)	Kuvitushahmot	Pakkausten pantillisuus
Pakkauksen väri	# sloganit lajittelun puolesta (some vaikuttaminen)	Ravintolan vastuu ohjeistaa lajittelemaan pakkaus oikein
	Pakkaus esittää kysymyksen "Pääsisinkö kierrätykseen?"	
	Vaiheittain etenevä ohjeistus (esim. huuhtele, litistä, lajittele)	

4 POHDINTA

Pohdinta jakautuu pakkausratkaisun pilotointiin ja vastauksista esille nousseisiin kehityskohteisiin sekä pilottiin osallistujien opiskelijoiden pilotointityöpajassa tuottamien ideoiden pohdintaan kuluttajan sitouttamisesta take away -pakkausten lajitteluun liittyen. Osa kysymyksistä on selvästi mielipide kysymyksiä, jolloin haajonta vastausten välillä on myös suurempaa.

4.1 Pakkausratkaisun pilotointi

TP1 taustaselvitysten perusteella kriittiset tavoitellut ominaisuudet pakkausratkaisu kattoi etenkin tiiveyden osalta. Valittu pakkaus täytti kriteerit kierrätettävyyden osalta. Pilotointityöpaja loi hyvän pohjan pakkausratkaisun kokonaisvaltaiselle kehittämiselle ja tuleville työpajoille. Pilotin kautta vahvistui näkemys, että kierrätettävä ja ympäristöystävällinenkään pakkausmateriaali ei itsessään ohjaa lajittelemaan oikein vastausten vaihtelu huomioon ottaen. Pilottiin osallistuneet opiskelijat kokivat pakkausmateriaalin ympäristöystävälliseksi, mutta materiaalin tunnistamisessa esiintyi epävarmuutta. Tästä pilotista kerätyn tiedon perusteella RUOKO-hanke lähtee suunnittelemaan seuraavaa pilottia syksylle.

4.2 Kuluttajan sitouttaminen lajitteluun -työpaja osuus

Pilotointityöpajaan osallistuneet opiskelijat ideoivat lajitteluinformaation tehostamista take away pakkauksissa käyttäen apunaan taustamateriaalia ja pakkausratkaisun pilotoinnin tuloksia. Työpajan kautta saatiin kerättyä erilaisia ajatuksia, kuinka kuluttajat voitaisiin sitouttaa lajittelemaan take away -pakkaukset. Uusia ideoita tekniseen toteutukseen löydettiin sisäpuolisesta painatuksesta, joka sellaisenaan tuo haasteita migraation ja kontaktimateriaalin käytön näkökulmista. Mikäli ratkaisua lähdetäisiin pilotoimaan, tulee ottaa elintarviketurvallisuus ja olemassa olevien ratkaisuiden hyödyntäminen huomioon. Käyttäytymiseen vaikuttaminen ja sosiaalisen median valjastaminen yhdessä # -sloganien ja kuvitushahmojen kanssa toivat uusia näkökulmia TP1 tausta selvitysten rinnalle. Seuraavaan pilottiin otetaan kehitysehdotuksen huomioon TP1 tulosten rinnalla.

LIITTEET

Liite 1. Pilotointityöpaja 1, kyselytutkimuksen lomake

1

Kuluttajakysely: Minä take away - ruokapakkausten kuluttajana

RUOKO-hanke, ruokaa kestävästi kotiin, pyrkii laajalla yritysysteistyöllä kehittämään take away - ruokapakkauksille ympäristöystävällisiä pakkausmateriaaleja ja uusia kierrätysratkaisuja. Hankkeen toimintajakso on 1.3.2021 – 31.8.2023.

RUOKO-hankkeessa tavoitteenamme on mm. auttaa kuluttajaa lajittelemaan ja kierrättämään tyhjiä take away -pakkaus oikein, ja siten lisätä kotitalouksien kierrätysastetta. Muita painotuksia kuluttajan kannalta on pakkausten käyttäjälähtöisyyden, älyominaisuuksien ja materiaalien kehittäminen.

Mukana hankkeessa on pirkanmaalaisia pk-yrityksiä elintarvike-, pakkaus- ja logistiikka-alalta.

Tavoitteenamme on yhdessä kehittää yhteistyötoimintaa Pirkanmaan alueella ja luoda RUOKO- ekosysteemi, joka edesauttaa hiilineutraaliuden saavuttamisessa. Kehitämme pakkausratkaisua kokonaisuutena ekologisuuden ja ekonomisuuden näkökulmat huomioiden. Lisätietoja hankkeesta löydät kotisivuiltamme (<https://projects.tuni.fi/ruoko/>) Kyselyyn vastaamiseen menee aikaa n. 8 minuuttia. Kiitos jo etukäteen vastauksista!

Consumer survey: I as a user of take away food packaging

The RUOKO project aims to develop environmentally friendly packaging materials and new recycling solutions for takeaway food packaging through extensive business cooperation. The project period is from 1 March 2021 to 31 August 2023.

In the RUOKO project, our goal is e.g. help the consumer to sort and recycle empty take-away packaging correctly, thus increasing the recycling rate of households. Other priorities for the consumer are the development of user orientation, smart properties, and materials for packaging.

The project involves SMEs from Pirkanmaa from the food, packaging, and logistics sectors. Our goal is to jointly develop cooperation in the Pirkanmaa region and create a RUOKO ecosystem that contributes to achieving carbon neutrality. We develop the packaging solution as a whole, taking into account the aspects of ecology and economy. More information about the project can be found on our website (<https://projects.tuni.fi/ruoko/>) It takes about 8 minutes to answer the survey. Thanks in advance for the answers!

* Pakollinen

Taustatiedot

1. Elämäntilanne / current life situation *

Opiskelija / student

Töissä / employed

Työtön / unemployed

Varusmies / conscript

Perhevapaalla / family leave

Eläkeläinen / retired

Muu / other

2. Vastaaajan ikä / Age

alle 15 vuotta / under 15 yr.

15-25

25-40

40-60

60-80

yli 80 vuotta / over 80 yr.

3. Sukupuoli / Gender

Nainen / Female

Mies / Male

Muu / Other

Jätän mieluummin kertomatta / Prefer not to say

Take away kulutustottumukset / Take away consumption habits

4. Ostan take away ruokaa keskimäärin / I buy take away food on average *

Myyntiautomaatista / From the vending machine
 Toimitettuna luokseni / Delivered to me
 Sovelluksen kautta / Through the application
 jos on mahdollisuus noutaa drive-in-tyyppisesti/ if it's possible to pick up from drive-in
 Muu,mikä? /Other?

10. Take away pakkaus päättyy syömisen jälkeen (Voit valita useita vaihtoehtoja) / Take away the packaging ends up after eating (You can choose several options)

sekajätteeseen /to mixed waste
 polttoon takkaan /saunanpesään /for burning in the fireplace /sauna nest
 kierrätän ja lajittelen /I recycle and sort
 keksin jatkokäyttöä /I invent further use
 uudelleen kiertoon (esim. pantillinen pakkaus) /for recirculation (e.g. deposit system)

11. Jos vastasit 'keksin jatkokäyttöä' määrittele mitä take away pakkauksia ja miten hyödynnät ruoan syömisen jälkeen /If you answered 'I invent further use' please specify which take away packs and how you re-use them after eating the food.

12. Ohjeistus take away pakkauksisten kierrätykseen on riittävällä tasolla / Instruction for recycling take away packaging is at a sufficient level

Kyllä /Yes
 En osaa sanoa /I cannot say
 Ei /No

13. Mikä saisi sinut kierrätämään ensitä tehokkaammin? /What would make you recycle more efficiently?

Kehitettävät materiaali- ja pakkausratkaisut ovat käyttäjälähtöisiä

Kuluttajan kannalta toimivat käyttäjälähtöiset kiertotalouteen pohjautuvat materiaali- ja pakkausratkaisut, joiden toimivuus varmistetaan eri menetelmin (esim. palvelumuotoilu, käyttäjäkokemuksen arviointi)

The material and packaging solutions to be developed are user-oriented. From the consumer's point of view, user-oriented material and packaging solutions based on the circular economy work, the functionality of which is ensured by various methods (eg. service design, user experience evaluation).

14. Mitä take away pakkauksen ominaisuuksia pidät tärkeänä? /Which take-away packaging features do you consider important?

Vastausmahdollisuudet: Täysin eri mieltä – Jokseenkin eri mieltä – Ei samaa eikä eri mieltä – Jokseenkin samaa mieltä – Täysin samaan mieltä
 Answer options: Completely disagree – Somewhat disagree – Neither agree nor disagree – Agreeing to some extent – Completely agree

on helppo kierrättää / is easy to recycle
 on helppo avata /sulkea / is easy to open/close
 sisältää tiedot ruoan ainesosista /contains information on food ingredients
 sisältää tiedot allergeeneista / contains information on allergens
 soveltuu ruoan pidempiaikaiseen säilyttämiseen /is suitable for longer storage of food
 on helppo kuljettaa mukana /is easy to carry around
 mahdollistaa vaivattoman syömisen pakkauksesta /allows for effortless eating from the package
 on tiivis /is tight

15. Kuluttajana minulle on tärkeää, että take away ruoan mukana tulee pakkauksen lisäksi oheismateriaalia (Voit valita useita vaihtoehtoja) / As a consumer, it is important to me that the take-away food comes with materials in addition to the packaging (You can choose several options) *

aterimet / cutlery
 servetit / napkins
 kuljetuskassi / transport bag
 ei mikään näistä/ non of these
 Muu,mikä? /What else?

Useana päivänä viikossa / several days a week
 Kerran viikossa / once a week
 Muutaman kerran kuussa / a few times a month
 Kerran kuussa / once a month
 Harvemmin kuin kerran kuussa / less than once a month

5. Miten tai millaisessa tilanteessa ostat ja syöt take away -ruokaa? (Voit valita useita vaihtoehtoja) / How or in which situations do you buy and eat take away food? (You can choose several options) *

Noudettuna kotiin / picked up at home
 Kotiinkuljetettuna / delivered home
 Matkalla jonnekin / on the go
 Kiireessä / in a hurry
 Työpaikalla / at work
 Ulkona / outdoors
 se on helppoa/it's easy
 Muu, mikä?/ Other?

6. Take away ruoista ostan... (Voit valita useita vaihtoehtoja) / From take away foods I buy... (You can choose several options) *

Pitsat / Pizzas
 Hampurilaiset / Burgers
 Sushi / Sushi
 Kebab / Kebab
 Lounas lounasravintolasta / Lunch from a lunch restaurant
 Leipomotuotteet, kahvilatuotteet / Bakery products, café products
 Salaattia, salaattibaarista / Salad, from the salad bar
 Kiinalainen, Thaimaalainen, Intialainen.. / Chinese, Thai, Indian ...
 Grilliruoka, street food / Barbecue food, street food /
 Muu /Other

7. Take away ruokaa ostaessani on tärkeää / When buying take away food these things are important *

Vastausmahdollisuudet: Täysin eri mieltä – Jotseenkin eri mieltä – Ei samaa eikä eri mieltä – Jotseenkin samaa mieltä – Täysin samaan mieltä
 Answer options: Completely disagree – Somewhat disagree – Neither agree nor disagree – Agreeing to some extent – Completely agree

Nopea toimitus /Fast delivery
 Ruoan laatu /Food Quality
 Ruoan hinta /The Price of food
 Toimituksen hinta /Delivery Price
 Pakkaus /Packaging
 Kaverin suositukset /Recommendations from a friend
 Sujuva tilausprosessi /Smooth ordering process
 Markkinointi /Marketing
 Aiempi kokemus ravintolasta /Previous experience from the restaurant
 Kotiinkuljetusmahdollisuus /home delivery option
 Mahdollisuus tilata etukäteen sim. illaksi tai usealle päivälle /possibility to order in advance for eg. evening or several days
 Luotettava informaatio tuotteesta /Reliable product information

8. Take away pakkaus.. (Voit valita useita vaihtoehtoja) / Take away packaging.. (You can choose several options) *

voi pilata ostokokemuksen / can ruin the shopping experience
 vaikuttaa seuraavaan ostokertaan / affects the next purchase
 vaikuttaa mielikuvaan ravintolasta/kahvilasta / Affects the image of a restaurant / cafe
 voi tuoda lisäarvoa ruokailukokemukseen / can add value to the dining experience
 pakkauksella ei ole merkitystä, kunhan ruoka on hyvää / packaging doesn't matter as long as the food is good
 ei mikään näistä / none of these

9. Ostaisin take away ruoan mieluiten (Voit valita useita vaihtoehtoja) / I would buy take away food preferably (You can choose several options) *

Sisältä ravintolasta / Inside the restaurant
 Myyntikojusta /-luukulta / From the sales booth / hatch

16. Kuluttajana minulle on tärkeää (pakkauksen ulkonäkö, viestintä) / As a consumer it is important to me (appearance of packaging, communication)

	täysin eri mieltä / Completely disagree	jokseenkin eri mieltä / somewhat disagree	ei samaa, eikä eri mieltä / neither agree nor disagree	jokseenkin samaa mieltä / agreeing to some extent	täysin samaa mieltä / completely agree
Personoitu pakkaus (esim. viesti juuri minulle, oma nimi) / Personalized packaging (eg message just for me, name)	☐	☐	☐	☐	☐
Pakkaus on ulkoisesti houkutteleva / The packaging is externally attractive	☐	☐	☐	☐	☐
Pakkaus viestii mitä ruokaa se sisältää / The package communicates what food it contains	☐	☐	☐	☐	☐
Ruoan voi nähdä pakkauksen läpi / The food can be seen through the packaging	☐	☐	☐	☐	☐
Yrityksen brändi tulee esille pakkauksesta / The company's brand comes out of the packaging	☐	☐	☐	☐	☐
Pakkaus sisältää kierrätysohjeet / The package contains recycling instructions	☐	☐	☐	☐	☐

17. Take away pakkauksen materiaali vaikuttaa ostopäätökseeni (Voit valita useita vaihtoehtoja) / The material of the take away packaging influences my purchasing decision (You can choose several options) *

Kyllä, ympäristönäkökulmasta / Yes, from an environmental point of view

Kyllä, ulkonäön puolesta / Yes, from appearance point of view

Kyllä, toiminnallisuuden kannalta / Yes, in terms of functionality

Ei vaikuta ostopäätökseen / Does not affect the purchase decision

Tietoa pakkauksesta ei ole saatavilla ostopäätöstä tehdessäni / Packaging information is not available at the time of purchase decision

18. Kuluttajana minua ärsyttää take away pakkauksissa... (Voit valita useita vaihtoehtoja) / As a consumer I am annoyed when take away packaging... (You can choose several options) *

kierrätysohjeita ei ole kerrottu selkeästi/recycling instructions are not clearly stated
 pakkausta ei ole helppo avata/package is not easy to open
 En näe mitä pakkauksen sisällä on/i don't see what's inside the package
 Ei mikään/nothing
 pakkaus on auennut kuljetuksen aikana/ the package has opened during transport
 Muu, mikä? /What other?

19. Kuluttajana minua ärsyttää take away pakkauksissa... / As a consumer I am annoyed when take away packaging ...

Avoim vastaus _____

20. Kuluttajana minulle olisi tärkeä saada tietoa take away pakkauksesta /As a consumer, it would be important for me to get information about take away packaging *

Vastausmahdollisuudet: Täysin eri mieltä – Jokseenkin eri mieltä – Ei samaa eikä eri mieltä – Jokseenkin samaa mieltä – Täysin samaan mieltä
 Answer options: Completely disagree – Somewhat disagree – Neither agree nor disagree – Agreeing to some extent – Completely agree

Ennen ostopäätöstä (materiaali, ruoan säilyvyys...)/Before making a purchase decision (material, shelf life of the food...)

Kuinka pakkaus kierrätetään /How the packaging is recycled
 Mistä materiaaleista pakkaus on valmistettu /From what materials is the packaging made of
 Mitä jatkokäyttämahdollisuuksia pakkauksella on /What are the possibilities for further use of the packaging
 Pakkauksen ympäristövaikutuksista /The environmental impact of packaging
 Pakkauksen kotimaisuusasteesta /The degree of domesticity of the packaging

21. Millainen on ollut paras take away pakkaus mitä olet käyttänyt (voit myös mainita yrityksen) / What has been the best take away pack you have used (you can also mention the company)

Avoim vastaus _____

22. Mitä parannuksia tai muutoksia kaipaisit take away pakkausten toiminnallisuuteen? / What improvements or changes would you wish for the functionality of take away packaging?

Avoim vastaus _____

Älykäs pakkaus/ Smart Packaging

Pakkauksiin valitut 'älyominaisuudet' kertovat kuluttajalle miten toimia oikein/The 'smart features' selected on the packaging tell the consumer how to do the right thing

23. Valitse ne take away pakkauksen älyominaisuudet joille kuluttajana koet olevan käyttöä (Voit valita useita vaihtoehtoja) / Choose the smart features of the take away packaging that you, as a consumer, find usable (You can choose several options) *

lämpötilatarra / temperature label?
 kuljetuksen kesto siitä kun tuote on pakattu (kotiinkuljetus) / duration of transport from the time the product is packaged (home delivery)
 todistus pakkauksen pintapuhtaudesta / certificate of surface cleanliness of the packaging
 QR-koodin kautta lisäinfo esim. tuotteesta/yrityksestä/pakkauksesta / Additional information via the QR code, eg about the product / company / packaging
 koskematon pakkaus / tamper-evident
 Älypuhelimella lisättyä todellisuutta esim. peli/ Augmented reality with a smartphone, e.g. a game Pakkaus ilmoittaa milloin se on avattu ensimmäisen kerran/the package indicates when it was first opened
 Mahdollisuus saada tietoa juuri kyseisestä tuotteesta älypuhelimella/The ability to get information about that particular product on your smartphone
 ei mikään näistä / none of these
 Muu, mikä? /Other?

24. Kaipaatko take away pakkauksiin älyominaisuuksia? / Would you like to take away packaging to have smart features?

Kyllä / Yes
Ehkä / Maybe
Ei / No

25. Jos vastasit kyllä, mitä toiminnallisuutta kaipaat/If you answered yes, what functionality is needed?

Avoin vastaus _____

RUOKO -hankkeen tuottamat tuloksatsaukset / Result reports produced by the RUOKO project

26. Kuinka kiinnostavana koet seuraavat RUOKO tuloksatsaukset / How interesting would you find the following RUOKO results are?

	En lainkaan kiinnostunut / not interesting at all	Vain vähän kiinnostunut / Just a little interesting	En osaa sanoa / I can not say	Jokseenkin kiinnostunut / Somewhat interesting	Erittäin kiinnostunut / Very interesting
podcastit / podcasts	☐	☐	☐	☐	☐
somejulkaisut / social media publications	☐	☐	☐	☐	☐
tutkimustulokset / research results	☐	☐	☐	☐	☐
blogijulkaisut / Blog posts	☐	☐	☐	☐	☐
videot / videos	☐	☐	☐	☐	☐

27. Vapaa sana / Free word
